

**Міністерство охорони здоров'я України
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ЦЕНТР
КОНТРОЛЮ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ МІНІСТЕРСТВА
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»**

**Запорізький державний медико-фармацевтичний університет
Департамент охорони здоров'я Запорізької облдержадміністрації**

Т Е З И

**Науково-практичних та наукових робіт на тему
«Моніторинг, аналіз та оцінка ризиків стану здоров'я населення
Запорізької області»**

*м. Запоріжжя
2023 рік*

обмеження поширення туберкульозної інфекції є актуальним та вкрай необхідним наступним кроком.

Стан психічного здоров'я населення України

**Науковий керівник – к.мед.н., доцент кафедри загальної гігієни, медичної екології та профілактичної медицини Запорізького державного медико-фармацевтичного університету Федорченко Р.А.,
лікар-інтерн Подакова Т.І.**

Актуальність. За даними ВООЗ, психічне здоров'я включає «суб'єктивне благополуччя, в якому людина реалізує свої здібності, сприйняту самореалізацію, автономію, компетенцію, взаємовідносини між поколіннями та самореалізацію інтелектуального та емоційного потенціалу». На жаль, Україна залишається державою, яка не захищена від проблем, пов'язаних із психічним здоров'ям, особливо, якщо звертати увагу на останні події, які відбуваються в межах нашої країни. Важливими індикаторами психічного здоров'я населення є статистичні показники, які визначають стан психічного здоров'я населення України та напрямки реформування психіатричної допомоги.

Матеріали та методи досліджень. Проведено аналіз показників захворюваності на розлади психіки та поведінки за період 2016 - 2020 рр., згруповано райони за рівнями показників та проведена оцінка стану надання психіатричної допомоги населенню України.

Результати досліджень. Середнє значення показника захворюваності населення на розлади психіки та поведінки за 2016 - 2020 рр. складає $186,8 \pm 4,24$, але протягом періоду його значення хвилюподібно змінювалось, коливаючись у межах від мінімального 175,6 вип./100 тис. нас. до максимального рівня 198,7 вип./100 тис. нас.

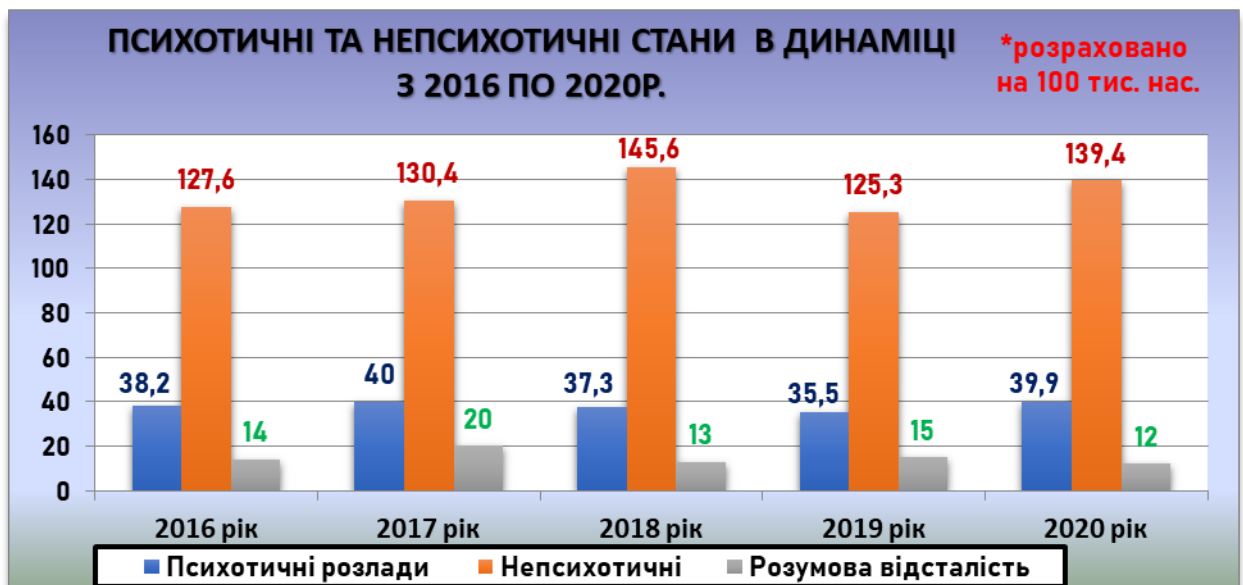

За результатами аналізу розповсюдження розладів психіки та поведінки серед населення в різних регіонах України, виділено трійку лідерів з найбільшими рівнями у Дніпропетровській, Харківській та Київській областях.

Швидкий темп зростання захворюваності характерний для міст із кількістю населення більше мільйона. Велика щільність населення у містах, постійна соціальна напруженість, вплив карантинних обмежень у результаті пандемії COVID-2019 значно впливають на психічне здоров'я громадян. Найнижчі показники у 2016 - 2017 рр. реєструвалися в Чернівецькій (1154 та 627 випадків відповідно), у 2018 - 2019 рр. - Івано-Франківській (2903 та 2911 випадків відповідно), у 2020 р. – Миколаївській (2402 випадків) областях.

У структурі розладів психіки та поведінки переважають неспсихотичні розлади з середнім рівнем $133,7 \pm 3,8$ вип./100 тис. нас. (у тому числі й депресії), які становлять 68,9% від загальної кількості зареєстрованих психічних розладів, розлади психотичного характеру з середнім рівнем $38,2 \pm 0,8$ вип./100 тис. нас. – 20,5%, розумова відсталість $14,8 \pm 1,4$ вип./100 тис. нас. – 10,6%.

Неспсихотичні розлади – це психічний стан, який характеризується незначним порушенням психічних функцій, збереженням критики, адекватністю оцінки навколишньої дійсності, дотриманням соціально прийнятих норм і правил поведінки. Психотичний розлад — психіатричний термін, яким позначають ненормальний психічний стан, що має стосунок або до епізоду, або до психічного розладу, що найчастіше проявляється маяченням, галюцинаціями, руховими розладами у вигляді ступору чи збудження, афективними порушеннями (тобто порушенням настрою) у вигляді депресії чи маніакального стану. Розумова відсталість - група станів, що характеризуються порушенням розумових здібностей. Стани різноманітні, їх виникнення визначають різні фактори, які залежать від віку. Відхилення може бути вродженим або з'явитися в ранньому віці.

Аналіз психічних розладів при амбулаторному лікуванні дає можливість проаналізувати динаміку захворюваності за визначеними категоріями. Найбільший ріст демонструють три категорії: афективні розлади (F30-F39) – (+6,8%); невротичні, пов'язані зі стресом та соматоформні розлади (F40-F48) – (+6,8%); органічні, включно зі симптоматичними (деменція, хвороба Альцгеймера та інші, F00-F09) – (+5,3%). До категорії афективних розладів

належать депресивні розлади та біполярні розлади, при цьому загальний об'єм депресивних розладів становить більше ніж 55% усієї групи та щороку збільшується. Що стосується розподілу депресивних розладів, то жінки та молодь страждають депресивними розладами частіше ніж чоловіки.

Кількість осіб, які перебувають на стаціонарному лікуванні, у порівнянні з 2016 роком, збільшилася на 23,7% (відповідно, у 2016 році стаціонарного лікування потребували 172 696 осіб, а у 2020 році – 234 308). Це може свідчити, як про погіршення психічного здоров'я населення, так і про покращення системи роботи лікарів з приводу своєчасної діагностики психічних станів. У дітей показник захворюваності на психічні розлади (вип./100 тис. осіб віком до 18 років) вдвічі перевищував рівень дорослих. При дослідженні встановлені і гендерні відмінності: у чоловіків майже на 30 % вищі показники, ніж у жінок.

Аналіз захворюваності та поширеності випадків психічних розладів в Україні за період 2016 – 2020 рр. дав змогу встановити нерівномірність поширеності захворюваності в окремих категоріях. Однією з основних причин є діагностика та лікування депресивних розладів як супутнього захворювання лікарями інших спеціальностей. За окремими результатами досліджень було встановлено, що депресивні розлади мають вплив на серцево-судинну систему через ожиріння та високий рівень холестерину. Незважаючи на те, що встановлення діагнозу та призначення лікування психічних розладів здійснюють лікарі-психіатри, значну кількість заспокійливих препаратів часто призначають лікарі інших спеціальностей і, як результат, кількість зафіксованих випадків захворюваності значно нижча, ніж реальна частка.

У відповідності з національними оцінками поширеності психічних захворювань в Україні за вказаний період психічні розлади мали приблизно 5 % населення. Не виключено коливання цього показника, тобто, можна припустити, що для оцінки реальної поширеності психічних розладів ця інформація є неповною. Так, наприклад, у ході дослідження STEPS, яке проводилося у 2019 р. було виявлено, що 12,4 % опитаних мали симптоми депресії протягом року.

Висновки. Психічне здоров'я та психічне благополуччя є найважливішими складовими високого рівня якості життя, що дають змогу людині вважати своє життя повноцінним та значущим, бути активними і творчими членами суспільства. Тому поліпшення психічного здоров'я, профілактика психічних порушень, лікування, реабілітація осіб із проблемами психічного здоров'я та догляд за ними є пріоритетними завданнями для нашої держави.

Порівняльний аналіз розвитку епідемічного процесу захворюваності гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у Запорізькій області у 2020 - 2022 рр.

Тищенко Т.М., Мащак О.І.,

Черненко С.В.,

ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»

Захворюваність на туберкульоз серед дорослого населення України. к.мед.н., доцент Запорізький державний медико-фармацевтичний університет Федорченко Р.А., лікар-інтерн Івченко Д.М.	39 - 42
Стан психічного здоров'я населення України. к.мед.н., доцент Запорізького державного медико-фармацевтичний університету Федорченко Р.А., лікар-інтерн Подакова Т.І.	42 - 44
Порівняльний аналіз розвитку епідемічного процесу захворюваності гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, у Запорізькій області у 2020 - 2022 рр. Тищенко Т.М., Мащак О.І., Черненко С.В. ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ», доцент, к.мед.н. Федорченко Р.А. Запорізький державний медико-фармацевтичний університету	44 - 46
Аналіз, тенденції і особливості надання платних послуг відокремленим підрозділом «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ» в 2018 - 2022 роках. Хомутов В.О., Дудка Г.І., Валюх О.С. відокремлений підрозділ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	46 - 48
Аналіз захворюваності населення Комунарського і Шевченківського районів м. Запоріжжя на гострі кишкові інфекції за 2018 – 2022 роки. Гуніна Т.Л., Дубовик В.В. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	48 - 49
Застосування пересувних дезінфекційно-душових установок для проведення повної санітарної обробки особового складу та населення на окупованих і деокупованих територіях в різі руйнування об'єктів інфраструктури в польових умовах. Лещишин П.В., Шахова А.І. ВП «ЗАПОРІЗЬКИЙ ВІДДІЛ ДУ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ОЦКПХ МОЗ»	50